

Dominicuskerk Utrecht

Overweging Pinksteren - zondag 5 juni 2022

Hebt u dat ook, als je in de bus of trein zit of door de stad loopt, dat je je soms in het buitenland waant? Je hoort mensen spreken in het Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans, Papiamentu, maar ook in voor ons nog vreemdere talen uit Oost-Europa, Azië, Afrika, zeker nu de vluchtelingenstroom uit Oekraïne toeneemt. En niet te vergeten het Turks en Marokkaans.

Ik probeer regelmatig te begrijpen, wat er wordt gezegd, maar meestal snap ik er niets van. Gebarentaal is dan vaak het enige dat overblijft om te communiceren. In de tijd, waarin Lucas de Handelingen van de Apostelen schreef, moet het niet veel anders zijn geweest. Zeker in een stad als Jeruzalem was de bevolking een mengelmoes van verschillende origine en klonken er vele talen.

Elkaar niet kunnen verstaan, terwijl je toch in eenzelfde streek of stad woont, heeft een vervreemdend effect. We kennen allemaal, gelovig of niet, de uitdrukking van 'babylonische spraakverwarring'. En dan bedoelen we het niet zozeer letterlijk, maar vooral ook als metafoor van elkaar volstrekt niet begrijpen of willen begrijpen, spreken of denken vanuit totaal verschillende denkkaders en achtergrond.

Het verhaal van de toren van Babel, dat we als eerste lezing hoorden, staat daar symbool voor. Er zit nog een veel zwaardere betekenis in, namelijk, dat mensen dachten, dat ze alles zelf konden, God al helemaal niet nodig hadden. Hun hoogmoed heeft totale ontwrichting en verwarring gebracht in de samenleving. Het verhaal is van alle tijden. Waar mensen menen beter en meer te zijn dan anderen, waar wie macht heeft denkt de wereld kunnen beheersen, daar vallen slachtoffers. De gewone, eenvoudige mensen vallen buiten de boot, of erger, zij worden geminacht, gezien als slaven, misbruikt en vernederd. Dat is niet de wereld van God, niet de wereld, die Jezus verkondigde.

De hele bijbel getuigt van een God, die opkomt voor de arme en onderdrukte mensen, een God, die het lijden van zijn volk ziet en zegt: 'Ik zal er zijn'. Dat is de God, de Vader van Jezus Christus, de ene God van alle mensen, die niet ophoudt zijn Geest te geven aan wie daarvoor openstaat.

De droom van de leerlingen van een nieuwe wereld, waarin Gods Woord van liefde regeert, met brood genoeg voor elk mens, zonder haat, onbegrip of oorlog, die droom van God die Jezus belichaamde, lijkt als een zeepbel uit elkaar gespat. Angstig zaten ze bij elkaar, bang voor het geweld van een samenleving, opgebouwd als die toren van Babel, verdeeld, verscheurd, gewelddadig...

We kennen uit eigen ervaring ook in onze dagen dat gevoel van verslagenheid en wanhoop. Soms benemen mensen zichzelf het leven, omdat deze wereld niet meer leefwaardig is in hun perceptie.

Maar toch... Het verhaal, dat God Jezus uit de dood heeft opgewekt, dat de belofte van vrede voor alle mensen niet eindigt, niet kan eindigen met zijn smadelijke kruisdood, blijft doorwerken. De leerlingen hebben zelfs ervaringen, dat Jezus in hun midden is, dwars door de gesloten deuren van hun angst heen. Ze hebben tijd nodig, om dit alles bewust te worden... Vijftig dagen.

Die vijftig dagen tussen Pasen en Pinksteren zijn een echo van het Joodse oogstfeest uit het boek Exodus. Pinksteren, Pentacost betekent gewoon vijftigste dag. Op die vijftigste dag vierden de Joden hun oogstfeest, waarbij ze het verbond met hun God 'Ik zal er zijn' herdachten, vijftig dagen na de uittocht uit Egypte bij de berg Sinai.

Volgens de Handelingen van de Apostelen werd na de dood van Jezus aan zijn leerlingen een tijd van vijftig dagen voor bezinning gegund voordat de Geest over hen werd uitgezonden. Ik denk, dat in die vijftig dagen de Geest misschien wel meer werkzaam is geweest dan ooit. Het is immers een omslag van jewelste om tot het inzicht te komen, dat zij zelf nu de boodschap van Jezus moeten uitdragen en voorleven. En vervolgens moet er dan ook nog heel wat angst worden overwonnen. Maar áls het dan zover is, dan is de Geest niet meer te stuiten, zo vertelt Lucas in de Handelingen. Dan kan het oogsten beginnen.

Pinksteren wordt ook wel de geboortedag van de Kerk genoemd. De Kerk, niet als machtsinstituut met Babylonische spraakverwarring, maar de Kerk als Lichaam van Christus, zetel van de gaven van de heilige Geest. Zo is de Kerk ontstaan, zo is de kerk bedoeld, zo zijn wij bedoeld als delend in dat Lichaam van Christus, elk met haar/zijn eigen gaven.

Zo zijn we allemaal 'in Christus', in zijn Geest, brengers van vrede, sprekend in Gods taal van liefde en gerechtigheid. Ook vandaag kan het wonder geschieden dat mensen elkaar werkelijk kunnen verstaan, niemand uitgezonderd. Dan wordt ook onder ons, hier in Oog in Al op nieuwe wijze Kerk geboren. Dat de Geest ook over ons zal komen en ons zal vervullen en sterken.

Ik vond een prachtige Pinkstertekst, waarmee ik graag wil besluiten:

GEEST DIE ONS TOT LEVEN WEKT.....

*Zij is levensadem, overweldigende stortvloed,
krachtige wind, levend water, verterend vuur.*

*Waar zij voorbijkomt gooit zij alles ondersteboven,
daar ontkiemt iets nieuws, ontstaat nieuw leven.
De Geest is een scheppende geest.*

*Zij spreekt niet alleen, zij handelt.
Niet alleen in ons, maar in het leven van de wereld.*

*De Geest die tot leven wekt
laat zich niet gevangen zetten binnen bepaalde grenzen.
Nergens kan men haar de toegang ontzeggen.
Overal gaat zij ons voor,
en altijd weer zorgt zij voor verrassingen.*

*Zij doet het vuur oplaaien in ons hart
en draagt het Evangelie uit
op de wegen van de geschiedenis.
Zij bezoekt het diepste van de ziel
en vervult het heelal, op de wijze van gist,
om gerechtigheid en vrede naderbij te brengen.*

*De Geest is niet te koop,
een mens kan hem alleen in alle eenvoud ontvangen.
Zij woonde heel krachtig in Jezus,
die haar aan ons meedeelt.*

Leny Beemer, lekendominicaan